# Kansen voor West III

# Openstellingsstrategie Zuid-Holland

*Voorjaar 2023*

provincie Zuid-Holland

kansen voor west

# Inleiding

Op 26 oktober 2021 stelden Gedeputeerde Staten (GS) het Programma EFRO West-Nederland 2021-2027 vast, beter bekend onder de naam Kansen voor West III. Kansen voor West is het samenwerkingsverband tussen de vier Randstedelijke provincies (Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland) en de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht (P4G4) dat uitvoering geeft aan het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor landsdeel West. Doel is om de regionale economie in de Randstad een innovatieve en duurzame impuls te geven. Dit gebeurt door het verstrekken van subsidies aan het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden in de regio.

Het nieuwe programma is de afgelopen jaren gezamenlijk met de P4G4 vormgegeven. Binnen de gedeelde kaders van het programma heeft de provincie Zuid-Holland zeggenschap over een vastgesteld deel van het budget, waarvoor het onder de prioriteiten *innovatie* en *klimaat* openstellingen kan doen. Dit worden de inspanningsplafonds genoemd.

In totaal komt er voor de provincie Zuid-Holland € 41,2 mln. aan EFRO-middelen beschikbaar voor de periode 2021-2027. In samenspraak met de Europese Commissie en de programmapartners is afgesproken om 70% van de middelen in te zetten op de prioriteit *innovatie* en 30% op de prioriteit *klimaat*. Dit bedrag zal worden aangevuld met € 9,0 mln. aan Rijkscofinanciering, waarvan GS eerder hebben besloten om dit naar rato over de twee prioriteiten te verdelen. In het samenwerkingsconvenant is afgesproken dat alle beschikbare middelen uiterlijk tegen het einde van 2025 ten minste één keer moeten zijn opengesteld. De reden hiervoor is dat de gemiddelde looptijd van een project 3 tot 4 jaar bedraagt en alle middelen uiterlijk eind 2029 volledig moeten zijn uitgegeven en verantwoord.

In deze openstellingsstrategie wordt toegelicht hoe de provincie Zuid-Holland de beschikbare EFRO-middelen deze programmaperiode wil gaan inzetten. In 2022 is het programma van start gegaan en hebben de 1e en 2e openstellingsronde plaatsgevonden. Daarmee is een deel van de middelen inmiddels weggezet. De Zuid-Hollandse openstellingsstrategie is voor 2023 geactualiseerd met de resultaten van deze eerste openstellingen en een nadere uitwerking van de programmering voor dit jaar. Na de collegewissel zal de strategie volledig worden herijkt voor de jaren 2024 en 2025.

### Uitgangspunten

De Zuid-Hollandse openstellingsstrategie is opgesteld aan de hand van de drie onderstaande uitgangspunten.

1. **Indeling op thematisch niveau**
   Binnen de provincie onderscheiden we in het kader van Kansen voor West III de thema's:
   - Innovatie
   - Verduurzaming van het Haven Industrieel Complex (industrie)
   - Verduurzaming van de gebouwde omgeving (energie)

   Voor het thema innovatie doet de provincie openstellingen onder het inspanningsplafond van de overeenkomstige prioriteit innovatie. Voor het inspanningsplafond van de prioriteit klimaat kiest de provincie ervoor om voor de thema's industrie en energie een eigen deelplafond in te stellen van respectievelijk 45% en 55% van het beschikbare budget. Voor elk van deze drie inhoudelijke thema's is een openstellingsstrategie uitgewerkt.

2. **Evenwichtige verdeling middelen over twee collegeperioden**


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

De looptijd van Kansen voor West III bestrijkt twee collegeperioden, namelijk 2019-2023 en 2023-2027. GS hebben daarom een principeakkoord gesloten om de inzet van de beschikbare middelen op een evenwichtige wijze over de twee collegeperioden te verdelen. Dit betekent dat op elk thema ongeveer de helft van het beschikbare budget pas vanaf 2024 zal worden geprogrammeerd, daarbij rekening houdend met de wensen van een nieuw college.

3. **Integraliteit t.o.v. inzet reguliere begrotingsmiddelen**
   De provincie ziet de beschikbare EFRO-middelen nadrukkelijk als incidentele aanvulling op haar reguliere begrotingsmiddelen, omdat de provincie net als bij haar eigen middelen op de inzet kan sturen. Bij de totstandkoming van deze openstellingsstrategie is daarom geprobeerd om de inzet van EFRO en provinciale middelen op integrale wijze te programmeren.

## Inspanningsplafonds

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de Zuid-Hollandse inspanningsplafonds per thema. De geplande inzet van aanvullende provinciale cofinanciering is niet in deze tabel opgenomen, maar wordt indien voorzien in de openstellingsstrategie per thema vermeld.

| Prioriteit | EFRO | >>> | RC | >>> | Totaal budget |
|---|---|---|---|---|---|
| **1) Innovatie** | € 28,9 mln. | | € 6,3 mln. | | € 35,2 mln. |
| **2) Klimaat** | € 12,4 mln. | | € 2,7 mln. | | € 15,1 mln. |
| **>>> Industrie** | | € 5,6 mln. | | € 1,2 mln. | € 6,8 mln. |
| **>>> Energie** | | € 6,8 mln. | | € 1,5 mln. | € 8,3 mln. |
| **Totalen** | **€ 41,2 mln.** | | **€ 9,0 mln.** | | **€ 50,3 mln.** |

## Opengestelde middelen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de middelen die tot nu toe per thema zijn opengesteld. De inzet van aanvullende provinciale cofinanciering is niet in deze tabel opgenomen. In totaal is er in 2022 ruim € 14 mln. van het beschikbare budget opengesteld.

| Prioriteit | EFRO | >>> | RC | >>> | Opengesteld |
|---|---|---|---|---|---|
| **1) Innovatie** | € 3,8 mln. | | € 1,4 mln. | | € 5,2 mln. |
| **2) Klimaat** | € 9,0 mln. | | € 0,0 mln. | | € 9,0 mln. |
| **>>> Industrie** | | € 5,0 mln. | | € 0,0 mln. | € 5,0 mln. |
| **>>> Energie** | | € 4,0 mln. | | € 0,0 mln. | € 4,0 mln. |
| **Totalen** | **€ 12,8 mln.** | | **€ 1,4 mln.** | | **€ 14,2 mln.** |

## Synergiën met programmapartners

Wanneer opportuun zal de provincie proberen om een gezamenlijke openstelling met één of meerdere andere programmapartners te organiseren. In het proces om tot een jaarprogrammering te komen zullen de programmapartners hierover actief de afstemming zoeken conform de uitgesproken wens van het Bestuurlijk Overleg P4G4. Vooral samenwerking met de steden binnen de Zuid-Hollandse provinciegrenzen – Rotterdam en Den Haag – lijkt voor de hand te liggen. De succesvolle REACT-EU call voor circulaire projecten in het Havenindustrieel Complex (HIC) die de provincie begin 2021 samen met de gemeente Rotterdam openstelde



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

op het thema industrie is hier een mooi voorbeeld van. Evenals als de samenwerking met Rotterdam en Den Haag voor stortingen in de fondsen UNIIQ (innovatie), ED en SOFIE (energie).

### Openstellingsstrategie per thema

Voor elk van de drie inhoudelijke thema's is een openstellingsstrategie opgesteld aan de hand van onderstaande vijf punten:

1) **Voortbouwen op bestaand beleid**
   Hoe er met de inzet van EFRO-middelen wordt voortgebouwd op wat eerder is gefinancierd uit Kansen voor West II, REACT-EU en provinciale middelen op het thema.
2) **Openstellingsstrategie voor 2022-2023 (met doorkijk naar 2027)**
   Hoe de inzet van EFRO-middelen op het thema er op hoofdlijnen uitziet voor de jaren 2022-2023, met daarbij een doorkijk naar de volgende collegeperiode.
3) **Jaarprogrammering 2023**
   Hoe de jaarprogrammering er voor 2023 uitziet, met daarbij de definitieve openstellingstekst voor de openstelling in april en een globale inzet voor de openstelling in oktober.
4) **Aansluiting bij inzet reguliere begrotingsmiddelen**
   Hoe de programmering van EFRO-middelen zich verhoudt tot de inzet van middelen uit de provinciale begroting op het thema.
5) **Inzet EFRO-middelen i.r.t. het bredere provinciale investeringsbeleid**
   Hoe de inzet van de EFRO-middelen past binnen het bredere provinciale investeringsbeleid op het thema.



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

# Thema: Innovatie

**Portefeuillehouder:** *Meindert Stolk*

## 1) Voortbouwen op bestaand beleid

In Kansen voor West II heeft de provincie ingezet op het stimuleren van innovatie in het MKB om zo het innovatiepotentieel van de Zuid-Hollandse economie beter te benutten. Dit betrof vooral een inzet op financiële instrumenten (een storting in IQ Capital en UNIIQ) en de opstart van fieldlabs, waar bedrijven hun innovaties onder reële omstandigheden kunnen testen. Daarnaast is een deel van de middelen ingezet op enkele individuele R&D-projecten van samenwerkende MKB-bedrijven. Met eigen middelen zijn campussen van nationaal belang ondersteund bij het verbeteren van de campus als vliegwiel voor de regionale economie. In het kader van REACT-EU zijn projecten gefinancierd die een bijdrage leveren aan de versnelling van de transitie naar een duurzame en digitale economie van Zuid-Holland. Belangrijke voorwaarde hierbij was dat deze middelen in overwegende mate ten goede kwamen aan het MKB.

De inzet op een groot aantal regionale fieldlabs heeft geresulteerd in een innovatie-infrastructuur bestaande uit verschillende soorten fieldlabs. Daarnaast is, vooral met inzet van eigen middelen, geïnvesteerd in zogenaamde innovatieprogramma's, waarin de samenwerking tussen fieldlabs vaak centraal staat. In de komende periode zal de versnelling van de transitie naar een duurzame, circulaire en digitale economie centraal staan. Binnen die transities zet de provincie, voortbouwend op het bestaande beleid, onder andere in op het doorontwikkelen en versterken van die hierboven genoemde innovatie-infrastructuur (campussen en fieldlabs). Daarnaast zet de provincie in op ondersteuning van innovatieprocessen middels innovatieprogramma's (waar ook de verbinding wordt gelegd tussen fieldlabs en MKB) en voucherregelingen die het voor het MKB onder andere mogelijk maken om de hierboven genoemde fieldlab-faciliteiten te gebruiken.

## 2) Openstellingstrategie 2022-2023 (met doorkijk naar 2027)

In aanloop naar de begroting van 2022 hebben GS besloten om de EFRO-middelen in te zetten op een aantal hoofdcategorieën. Ook is er een beoogde verdeling gemaakt per collegeperiode. Dit betreft een verdeling in twee hoofdcategorieën. De eerste categorie betreft innovatie-infrastructuur (campussen en fieldlabs) en de tweede betreft innovatieprogramma’s, vouchers en snelle groeiers. Voor beide categorieën is een bedrag gereserveerd van € 7,6 mln. voor de huidige collegeperiode (2022-2023) en € 8 mln. voor de volgende collegeperiode (2024-2027).

<u>Verdeling budgetten</u>
De totale voorgestelde verdeling betreft € 15,2 mln. voor de periode 2022-2023 en € 20 mln. voor 2024-2027. Hierbij moet worden opgemerkt dat alle EFRO-middelen uiterlijk 2025 minstens één keer moeten worden opengesteld. Dit betekent dat er zowel in de huidige als in de nieuwe collegeperiode twee volledige jaren zullen zijn om de EFRO-middelen te programmeren.

<u>Concrete inzet huidige collegeperiode</u>
Gedurende de huidige collegeperiode zet de provincie de middelen in op een verdere doorontwikkeling van de bestaande innovatie-infrastructuur en de daaraan gerelateerde innovatieprogramma’s en voucherregelingen.


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de vier openstellingsmomenten die Kansen voor West III biedt in 2022 en 2023. In het kader van de bestaande innovatie-infrastructuur is er in 2022 ingezet op de fieldlabs en wordt er in 2023 op de Zuid-Hollandse researchcampussen (TU Delft, Leiden Bioscience Park, Space NL Campus, Biotech Campus Delft en ErasmusMC Campus). De invulling van deze campusopenstelling wordt mede gebaseerd op de ervaringen en resultaten uit het 'Impulsprogramma Campussen' dat door Buck Consultants is opgesteld. In 2023 voorziet de provincie ook openstellingen voor innovatieprogramma's en de vouchers. Voor elke openstelling geldt dat projecten moeten bijdragen aan de transities naar een duurzaam, circulair en digitaal Zuid-Holland.

De keuze voor de doorontwikkeling van bestaande innovatie-infrastructuur sluit goed aan bij actielijn 1 van de prioriteit innovatie van het programma. Eén van de belangrijke aandachtspunten binnen Kansen voor West III is de focus op het doorontwikkelen van de bestaande innovatie-infrastructuur anders dan het opzetten van een grote diversiteit aan nieuwe fieldlabs (zoals in Kansen voor West II). De innovatieprogramma's en de voucherregelingen zijn complementair aan deze bestaande innovatie-infrastructuur, omdat ze de fieldlabs ondersteunen bij het realiseren van een volgende stap. Deze keuze sluit goed aan bij actielijn 3 van de prioriteit innovatie.

<u>Resultaten openstelling 1 juni 2022</u>
Binnen Prioriteit 1 (Innovatie), Actielijn 1 (het vergroten van het aandeel innovatieve en vermarktbare producten, processen en diensten) is op 1 juni 2022 een call opengesteld van € 3.200.000 voor bestaande fieldlabs die MKB'ers kunnen faciliteren in de (door)ontwikkeling, opschaling en/of implementatie van hun innovatieve producten, processen en diensten. De activiteiten van het fieldlab moeten bijdragen aan de transitie naar een digitaal, circulair en/of duurzaam Zuid-Holland. Er gold een maximale bijdrage van 50% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 0,8 mln. per aanvraag.

De call kon rekenen op grote belangstelling. Op de eerste dag werden 13 projecten ingediend, waarmee het budget van de call bijna drie maal was overtekend. Door middel van loting is een volgorde van behandeling vastgesteld. Uiteindelijk zijn 5 projecten door de deskundigencommissie beoordeeld, waarvan er 4 zijn goedgekeurd. Bijna al deze projecten zijn inmiddels ook beschikt.

<u>Resultaten openstelling 15 november 2022</u>
Na het succes van de eerste fieldlab call is in het najaar een tweede fieldlab call opengesteld. Binnen Prioriteit 1 (Innovatie), Actielijn 1 (het vergroten van het aandeel innovatieve en vermarktbare producten, processen en diensten) is op 15 november 2022 wederom een budget opengesteld van € 3.200.000 voor bestaande fieldlabs die MKB'ers kunnen faciliteren in de (door)ontwikkeling, opschaling en/of implementatie van hun innovatieve producten, processen en diensten. Dit budget bestaat deels uit EFRO-middelen, aangevuld met Rijkscofinanciering en provinciale cofinanciering. Net als bij de eerste openstelling moeten de activiteiten van het fieldlab bijdragen aan de transitie naar een digitaal, circulair en/of duurzaam Zuid-Holland. Er gold een maximale bijdrage van 50% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 0,8 mln. per aanvraag.

N.a.v. de ruime overtekening van de eerste call is deze keer gekozen voor een tenderprocedure, waarbij de wijze van verdeling wordt bepaald op basis van rangschikking. Aanvragers hadden tot 6 januari 2023 de tijd om hun voorstel in te dienen. In totaal zijn 6 projectaanvragen ontvangen. Deze zijn allemaal door de deskundigencommissie beoordeeld en gerangschikt. Met de beschikbare middelen konden 5 van de 6 projecten worden gefinancierd. Omdat ook het laatste project aan de goedkeuringseisen voldoet, wordt nu


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

bekeken of ook dit project met aanvullende provinciale cofinanciering alsnog kan worden gefinancierd. De beschikkingen voor deze projecten volgen in de komende maanden.

### 3) Jaarprogrammering 2023

Het totaal beschikbare budget voor het jaar 2023 bedraagt € 13,1 mln. Op basis van onze huidige inschatting lijkt dit bedrag voldoende om onderstaande vier openstellingen in 2023 te financieren.

### Openstellingsronde april 2023

Voor de ronde van april 2023 zal de provincie op het thema Innovatie één openstelling binnen Kansen voor West publiceren. Hieronder staat het definitieve budget en de uitgewerkte openstellingstekst.

Openstelling 17 april 2023: doorontwikkeling campussen
De provincie Zuid-Holland opent op 17 april 2023 een subsidieplafond van € 2.400.000 EFRO binnen Kansen voor West III voor projecten die vallen onder:

- Prioritaire as 1: Een slimmer Europa door de bevordering van een innovatieve en slimme economische transformatie;
- Actielijn 1: het vergroten van het aandeel innovatieve en vermarktbare producten, processen en diensten.

Naast het EFRO-budget zijn er voor deze openstelling additionele middelen beschikbaar, waarmee de openstelling een totale omvang van € 3.000.000 heeft.

De beschikbaar gestelde middelen voor dit deelplafond zijn uitsluitend bedoeld voor Zuid-Hollandse campussen[1]. Subsidie kan verstrekt worden aan campusorganisaties (of organisaties die een campus vertegenwoordigen) en is bedoeld voor activiteiten die een bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van de campus**.**

Belangrijk eis is dat de gesubsidieerde activiteiten (direct of indirect) bijdragen aan het vergroten van de MKB-betrokkenheid bij de verschillende initiatieven en/of organisaties op een campus. Daarnaast vindt de provincie Zuid-Holland het van belang dat de activiteiten bijdragen aan de transitie naar een duurzaam, circulair en/of digitaal Zuid-Holland. Binnen de transitie naar een digitaal Zuid-Holland zijn we in het bijzonder op zoek naar activiteiten die eveneens bijdragen aan de ontwikkeling van de economische sectoren[2] in Zuid-Holland, zoals genoemd in het Programma Zuid-Hollandse Economie 2021-2025.

Om in aanmerking te komen voor subsidie moet een campus in ieder voldoen aan de onderstaande vier kernelementen:

1. De aanwezigheid van een substantiële manifeste kennisdrager (zoals een universiteit, kennisinstelling of een academisch ziekenhuis);
2. Een focus op R&D en/of technologie-gedreven activiteiten;
3. Fysieke hoogwaardige vestigingsmogelijkheden en onderzoeksfaciliteiten;

[1] Zie voor de definitie en meer informatie over deze openstelling het fiche 'Handreiking Campusopenstelling ZH'
[2] Het betreft de volgende sectoren: Haven, Maritiem, Greenports, Aerospace, LSH, Smart Industry, Logistiek, Biobased, Breed MKB


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

4. Actieve open innovatie wordt gestimuleerd.

Het maximale subsidiebedrag per project betreft € 1.000.000 en het minimale subsidiebedrag per project bedraagt € 200.000. De Kansen voor West-bijdrage bedraagt maximaal 50% van de in aanmerking komende subsidiabele kosten. Deze bijdrage kan bestaan uit een mix van EFRO, Rijkscofinanciering en provinciale cofinanciering.

## Openstellingsronde oktober 2023

Voor de ronde van oktober 2023 is de provincie voornemens om op het thema Innovatie drie openstellingen binnen Kansen voor West te publiceren; een voor vouchers, een voor innovatieprogramma's en een voor vroege fase financiering. Hieronder staat globaal de inzet voor deze openstellingen beschreven. De definitieve budgetten en bijbehorende openstellingsteksten worden de komende maanden verder uitgewerkt.

Vouchers ( ca. € 3,0 mln.)
Binnen deze openstelling wil de provincie middelen beschikbaar stellen voor voucherreling(en) gericht op fieldlabs. Dit houdt in dat een MKB'er een voucher kan aanvragen waarmee hij laagdrempelig (tegen een sterk gereduceerd tarief) gebruik kan maken van de faciliteiten van het fieldlab.

Deze openstelling sluit goed aan bij de twee fieldlab-openstellingen uit 2022. Waar de focus in 2022 lag op de doorontwikkeling van bestaande fieldlabs, ligt de focus bij deze openstelling op het beter betrekken van MKB'ers bij deze bestaande fieldlabs. Dit heeft twee voordelen: (i) we stimuleren het MKB om gebruik te maken van het fieldlab zodat hun innovaties versneld kunnen worden ontwikkeld; en (ii) ondersteunen we tegelijkertijd ook de fieldlabs door toeleiding van MKB'ers naar hun fieldlab en zij daardoor omzet genereren. De focus zal wederom liggen op MKB'ers (en fieldlabs) die een bijdragen leveren aan de transities.

Naar verwachting zullen we in het najaar voor 5 tot 6 fieldlabs een dergelijke voucherregeling opzetten. Het benodigde budget voor deze openstelling zal naar verwachting ongeveer € 3 miljoen euro bedragen.

Innovatieprogramma's (ca. € 3,0 mln.)
Als provincie ondersteunen we een aantal innovatieprogramma's. Na een evaluatie die de afgelopen maanden is uitgevoerd zien we kansen om in ieder geval twee succesvolle programma's te continueren. Dit betreft het *Innovatieprogramma Energie & Klimaat* en het *Innovatieprogramma ZorgTech*. Beide programma's hebben na 2023 ook een concrete financieringsbehoefte.

Het doel van het Innovatieprogramma Energie & Klimaat is om regionaal meer duurzame innovatie te realiseren op thema's als de verduurzaming gebouwde omgeving, industriële elektrificatie en circulaire grondstoffen in de industrie. Het programma doet dit door ondernemers te ondersteunen bij het testen van hun innovatie in een voor hun relevante testomgeving. ZorgTech is een Innovatieprogramma dat innovatie in de gezondheidszorg stimuleert door de toepassing van slimme (digitale) technologische oplossingen. ZorgTech doet dit onder andere door ondersteuning te bieden aan samenwerkingsverbanden van innovatieve bedrijven en zorgaanbieders (ziekenhuizen, revalidatiecentra, etc.) en verzekeraars.

Voorheen werden deze programma's vooral met provinciaal geld gefinancierd. Gezien de focus van de programma's op het innovatief MKB lijkt het opportuun om bepaalde onderdelen van deze programma's met


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

middelen uit Kansen voor West III te gaan financieren. In de komende periode zullen we, onder andere in overleg met de Beheerautoriteit, Innovation Quarter en de andere betrokken stakeholders, gaan onderzoeken hoe we de programma's willen vervolgen en hoe de openstelling moet worden vormgegeven. Het benodigde budget voor deze openstelling zal naar verwachting ongeveer € 3 miljoen euro bedragen.

UNIIQ (ca. € 3,4 mln.)
UNIIQ is een investeringsfonds voor de 'proof of concept'-fase. UNIIQ helpt ondernemers in Zuid-Holland om hun innovatie sneller naar de markt te brengen. Zij bieden ondernemers het startkapitaal om hun plannen te realiseren en de meest risicovolle fase van concept tot veelbelovend bedrijf te overbruggen. Het fonds is mede mogelijk gemaakt door Kansen voor West II. Destijds hebben zowel de provincie als de gemeente Den Haag en de gemeente Rotterdam een deel van hun EFRO-middelen in UNIIQ geïnvesteerd.

Aanvankelijk was een openstelling voor UNIIQ niet voorzien in 2023, maar pas in 2024 of 2025. Mede vanwege het succes van UNIIQ (meer bedrijven ondersteund dan voorheen gedacht) hebben zij naar alle waarschijnlijkheid al eind 2023 een concrete financieringsbehoefte. In overleg met de gemeenten Den Haag, Rotterdam en Leiden is bepaald dat het najaar van 2023 het meest geschikte moment zou zijn voor een nieuwe openstelling voor UNIIQ. Zowel de gemeente Den Haag als Rotterdam hebben aangeven dat zij in principe openstaan voor een gezamenlijke openstelling voor UNIIQ, waarbij alle partijen een deel van hun EFRO-middelen ter beschikking stellen .

Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel elke partij zal moeten inleggen, maar de inschatting is dat het benodigde budget vanuit de provincie circa € 3,4 miljoen euro zal bedragen. Tevens is afgesproken met Den Haag en Rotterdam dat de resultaten van UNIIQ eerst moeten worden geëvalueerd, alvorens we besluiten over een nieuwe openstelling.

### 4) Aansluiting bij inzet reguliere begrotingsmiddelen

Fieldlabs werden in Kansen voor West II al met EFRO-middelen gefinancierd, net als verschillende voucherregelingen. Campussen werden tot op heden uitsluitend met eigen middelen ondersteund, maar het voorstel is nu om hier ook EFRO-middelen voor in te zetten. Voor 2022-2023 zijn eventueel nog aanvullende provinciale middelen beschikbaar die binnen een Kansen voor West kunnen worden ingezet. Evenals de campussen werden de innovatieprogramma's voorheen hoofdzakelijk uit eigen middelen gefinancierd, maar wordt nu voorzien om deze ook (deels) uit EFRO-middelen te financieren. Voor projecten gericht op toepassing en verspreiding van innovaties bestaan er op dit moment weinig tot geen instrumenten, zowel op nationaal als Europees niveau. De transities en ook het herstel van de COVID-19 pandemie vragen echter in sterke mate om verschuiving van de focus van de ontwikkeling naar de toepassing en verspreiding van innovaties. Bezien moet worden in hoeverre deze behoefte met vouchers kan worden vervuld, of dat daarvoor nieuwe instrumenten zoals het Europese *Fast Track to Innovation (FTI)* nodig zijn.

Voor financiering van MKB-innovatieprojecten zijn de MIT-middelen beschikbaar in combinatie met de middelen vanuit het ministerie van EZK. Het gaat hierbij om kleinere subsidies voor haalbaarheidsstudies en R&D-samenwerkingstrajecten waarvoor het Kansen voor West programma zich minder goed leent. Tevens kan hiervoor worden aangesloten op CrossRoads (Interreg Vlaanderen-Nederland; zie volgende paragraaf).

### 5) Inzet EFRO-middelen i.r.t. het bredere provinciale investeringsbeleid


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

De inzet van de EFRO-middelen sluit aan bij het bredere provinciale investeringsbeleid op het gebied van innovatie. Dit wordt geborgd door ingediende projecten te toetsen aan het vigerend regionale beleid van de provincie (o.a. het Programma Zuid-Hollandse Economie en de Groeiagenda Zuid-Holland). Gezien de omvang van het Kansen voor West III budget zal het in de regel gaan om projecten met een maximale subsidiebehoefte van rond de € 1,0 mln. Voor grootschalige(re) projecten liggen er mogelijk kansen bij andere fondsen, zoals het Nationaal Groeifonds.

Bij de afweging van de inzet van EFRO-middelen zijn tevens de financieringsmogelijkheden uit andere Europese fondsen meegenomen. Dit betreft bijvoorbeeld de nieuwe bedrijfsinnovatieregeling Crossroads binnen Interreg Vlaanderen-Nederland, waar vanaf dit jaar ca. € 1,25 mln. beschikbaar komt voor Zuid-Hollandse partijen om deel te nemen aan grensoverschrijdende R&D-samenwerkingsprojecten. Daarnaast is er ook het nieuwe I3-programma dat zich richt op grensoverschrijdende waardeketens en het gebruik van elkaars innovatie-infrastructuur. Gedurende de gehele Kansen voor West III periode zal er structureel worden gekeken naar hoe de EFRO-middelen optimaal kunnen worden ingezet i.r.t. overige nationale en Europese programma's.



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

# Thema: Verduurzaming van het HIC *(Industrie)*

**Portefeuillehouder:** *Jeannette Baljeu*

## 1) Voortbouwen op bestaand beleid

De provincie zet (in lijn met het Klimaatakkoord) in op verduurzaming van de industrie; dit gebeurt zowel via ambitie 3 (schone energie voor iedereen), als via ambitie 4 (concurrerend Zuid-Holland). Bij verduurzaming van de industrie gaat het zowel om het (helpen) realiseren van een CO2-emissiearme en circulaire industrie, als om het benutten van de economische kansen (zoals het creëren van nieuwe, duurzame economische groei en werkgelegenheid), die hiermee gepaard gaan.

In lijn met de zogenaamde koploperprogramma's uit het Klimaatakkoord, ligt de focus van de provinciale inzet op het Haven Industrieel Complex (HIC) in Rotterdam; daar komt ruim 90 procent van de industriële CO2 uitstoot in onze provincie vandaan (cijfers van DCMR over 2020).

De provincie zet hierbij (samen met regionale partners) in op thema's als efficiency, elektrificatie, groene waterstof en duurzame / circulaire grond- en brandstoffen. Naast de inzet van eigen begrotingsmiddelen wordt ook zeer actief ingezet op het benutten van Europese fondsen voor projecten. Hiervoor is samen met regionale partners een pijplijn ontwikkeld met potentieel kansrijke initiatieven, die mogelijk te 'matchen' zijn met Europese fondsen. Deze aanpak is ontwikkeld in een pilot en wordt komende tijd verder uitgerold via Kansen voor West 3 en het Just Transition Fund (JTF).

Vanuit de regionale aanpak is in 2020 (via Kansen voor West II) bijgedragen aan de ontwikkeling van het field lab voor industriële elektrificatie, in 2021 is (via REACT-EU) bijgedragen aan een zestal innovatieve cases op het gebied van duurzame grond- en brandstoffen.

Voor de periode 2022-2027 is vanuit Kansen voor West III voor openstellingen een bedrag beschikbaar van € 6,8 mln. (EFRO + Rijkscofinanciering). Vanuit eigen begrotingsmiddelen is in de Voorjaarsnota 2022 nog eens een bedrag van € 3,0 mln. gereserveerd voor provinciale cofinanciering. Vanuit het JTF is in totaal een bedrag van € 58,5 mln. beschikbaar. Met deze openstellingen wordt een verder vervolg gegeven aan de pilotaanpak, niet alleen op thema's als elektrificatie en duurzame grond- en brandstoffen, maar ook bijvoorbeeld op groene waterstof.

Het JTF richt zich specifiek op de regio Groot-Rijnmond, met volop ruimte voor arbeidsmarktprojecten; 50% van het JTF-budget moet worden besteed aan arbeidsmarktprojecten. De openstellingsstrategie van het JTF is in juni 2022 door GS vastgesteld. De eerste openstellingen zijn in januari 2023 gelanceerd.

## 2) Openstellingstrategie 2022-2023 (met doorkijk naar 2027)

Op het thema industrie zet de provincie in op twee openstellingen vanuit Kansen voor West III: één in juni 2022 en één ergens in de periode 2024 – 2025. Het voorgenomen budget van € 9,8 mln. wordt bijna gelijk verdeeld over de twee collegeperiodes. Dit budget bestaat voor € 6,8 mln. uit EFRO- en Rijksmiddelen en voor € 3,0 mln. uit eigen middelen.



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

De openstelling van juni 2022 richt zich op het thema circulaire/duurzame grondstoffen; dit past bij prioriteit 2, SD 4 van het programma. Met deze openstelling wordt ruimte geboden aan een aantal projecten die al snel van start kunnen en niet kunnen wachten op de JTF-openstelling begin 2023.

Het thema van de tweede openstelling moet nog nader worden bepaald; dit zal ook weer worden afgestemd met de invulling en timing van de JTF-openstelling(en). Hiervoor zal dus nog separaat een voorstel voor worden gedaan, in de nieuwe collegeperiode.

Als beleidsinstrument wordt er gewerkt met subsidies ('weg te zetten' via openstellingen) en niet via stortingen in bestaande of nieuw op te richten fondsen; dit past het beste bij de veelal innovatieve aard van de te ondersteunen projecten en biedt ook meer mogelijkheden voor de provincie om de middelen gericht in te zetten.

Resultaat openstelling 1 juni 2022
Binnen Prioriteit 2 (Klimaat), Specifieke Doelstelling 2.4 (het bevorderen van de transitie naar een circulaire economie) is op 1 juni 2022 een call opengesteld van € 6.000.000 voor projecten die, in het licht van de afspraken uit het Klimaatakkoord, bijdragen aan een CO2-emissiearme en circulaire industrie in het Haven Industrieel Complex (HIC) in Rotterdam. Voor deze call werd wederom samengewerkt tussen de provincie Zuid-Holland (€ 5,0 mln. EFRO) en de gemeente Rotterdam (€ 1,0 mln. EFRO). Er gold een maximale bijdrage van 50% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 1,7 mln. per aanvraag.

Het resultaat van de call was een groot succes. Op de eerste dag werden 5 projecten ingediend, waarmee het budget van de call direct was overtekend. Door middel van loting werd een volgorde van behandeling vastgesteld, waardoor uiteindelijk 4 projecten door de deskundigencommissie konden worden beoordeeld. Deze projecten werden allen in één keer goedgekeurd en zijn inmiddels ook allemaal beschikt.

## 3) Jaarprogrammering 2023

Het beschikbare budget voor deze collegeperiode is volledig weggezet. Er worden in 2023 daarom vooralsnog geen nieuwe openstellingen voorzien. Na de verkiezingen zal het resterende budget op dit thema door het nieuwe college worden geprogrammeerd.

Voor het JTF Rijnmond is in januari 2023 een budget van € 31,1 mln. opengesteld voor projecten die bijdragen aan het vernieuwen en/of verduurzamen van industriële waardeketens in het HIC.

## 4) Aansluiting bij inzet reguliere begrotingsmiddelen

Inzet van de middelen sluit aan bij beleidsdoel 3.3 (duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie) en beleidsdoel 4.1 (innovatie: richting duurzaam en digitaal). Het reguliere, incidentele budget voor o.a. procesmiddelen, diverse subsidies staat in beleidsdoel 3.3. In ambitie 4 staat een bedrag van € 3,0 mln. dat is in te zetten is voor Kansen voor West III openstellingen.

## 5) Inzet EFRO-middelen i.r.t. het bredere provinciale investeringsbeleid

De regionale aanpak voor het benutten van Europese fondsen is in een pilot (Kansen voor West II, REACT-EU) ontwikkeld en wordt nu breder uitgerold naar Kansen voor West III en het JTF. Gezien de omvang van deze programma's zal het in de regel gaan om projecten met een maximale subsidiebehoefte van rond de € 2,0 mln. Voor grotere 'tickets' uit de projecten pijplijn liggen er mogelijk kansen bij andere fondsen, zoals het


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

Nationaal Groeifonds en het Europese Innovation Fund. Dit zijn fondsen waar de provincie i.t.t. Kansen voor West en het JTF geen directe zeggenschap over heeft. Wel kan samen met regionale partners bekeken worden of (en zo ja hoe) de bestaande regionale aanpak met de pijplijn aan potentieel kansrijke initiatieven verder verbreed kan worden naar deze ‘bronnen'.



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

# Thema: Verduurzaming van de gebouwde omgeving *(Energie)*

**Portefeuillehouder:** *Berend Potjer*

## 1) Voortbouwen op bestaand beleid

De provincie zet met het Uitvoeringsprogramma “Schone Energie voor iedereen” in op de omschakeling naar duurzame en betaalbare warmte in Zuid-Holland. In 2030 moeten conform het Nationaal Klimaatakkoord 20% van de bestaande gebouwen en woningen van het aardgas af zijn. In Zuid-Holland is dat een grote opgave: er wonen bijna vier miljoen mensen in onze provincie.

In de landelijke analyse van het Rijk komt op veel plekken in Zuid-Holland ‘collectieve warmtenetten’ als optie met de laagst maatschappelijke kosten naar voren. Onze provincie beschikt over meerdere duurzame warmtebronnen: restwarmte, geothermie, aquathermie en zonthermie. Daarmee kunnen we een groot deel van onze gebouwen in de provincie van duurzame warmte voorzien en komen tot een flinke CO2-reductie. Duurzame warmte vormt hiermee een belangrijk onderdeel van de energiemix in onze provincie.

Afhankelijk van de warmtekeuze (type bron) kan deze transitie een minimale tot behoorlijke impact hebben op het elektriciteitssysteem. Dit heeft een duidelijke relatie met elkaar. De provincie werkt daarom intensief samen met de regio’s/ gemeenten, warmte- en netwerkbedrijven om te komen tot een integraal en efficiënt energiesysteem. Bij deze systeembenadering wordt ook de toenemende vraag naar koeling door de opwarming (hittestress) meegenomen.

Als vervolg op de eerder (succesvolle) inzet in Kansen voor West 2 en REACT-EU, zal via Kansen voor West III worden ingezet op de verduurzaming van de gebouwde omgeving door het stimuleren van de ontwikkeling van thermische (warmte/koude) systemen. Met de focus op slimme en efficiënte systemen, die leiden tot verbetering van de gehele keten - productie/opslag, distributie en levering (incl. besparing).

## 2) Openstellingstrategie 2022-2023 (met doorkijk naar 2027)

Op het thema energie zet de provincie in op twee openstellingen in Kansen voor West III: één in deze collegeperiode (juni 2022) en één in de volgende collegeperiode (in 2024 of 2025). Het beschikbare budget van € 8,3 mln. wordt nagenoeg gelijk verdeeld over de twee collegeperiodes.

Op basis van huidige inzichten en behoeften is gekozen om de middelen voor deze collegeperiode bij de start van het programma gericht weg te zetten in één subsidieopenstelling. De openstelling richt zich op projecten die bijdragen aan de ontwikkeling van thermische systemen. Het gaat hierbij om nieuwe slimme en efficiënte systemen die bestaande woningen en gebouwen van duurzame warmte/ koude kunnen voorzien. Deze openstelling valt onder de prioriteit klimaat, SD 2.3 (Ontwikkeling Slimme Energiesystemen, Grids en Opslag) van het programma.

Voor de nieuwe collegeperiode 2024-2027 is voorlopig 10% van de middelen gereserveerd voor ondersteuning van toekomstige projecten op het gebied van hernieuwbare energie. Op dit moment zijn hier nog geen concrete projecten voor te benoemen. Om deze optie in de toekomst open te houden, worden hier nu wel



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

middelen voor gereserveerd. Op termijn kan alsnog besloten worden om deze middelen alsnog voor de ontwikkeling van thermische systemen in te zetten.

In 2023 volgt tevens een evaluatie en herijking van de inzet van EFRO-middelen in aanloop de volgende collegeperiode. Eventuele stortingen in bestaande (ED en SOFIE) of nieuwe fondsen zullen hier in worden meegenomen.

Resultaat openstelling 1 juni 2022
Binnen Prioriteit 2 (Klimaat), Specifieke Doelstelling 2.3 (slimme energiesystemen) is op 1 juni 2022 een call opengesteld op 1 juni 2022 een call opengesteld van € 4.000.000,- voor projecten die bijdragen aan de ontwikkeling en uitrol van lokale thermische systemen voor het verduurzamen van bestaande gebouwen en woningen. De subsidie moet leiden tot een investering in (een deel van de keten van) een toekomstig thermisch systeem: van bronontwikkeling, opslag en flexibiliteit, transport/distributie, levering, tot aan het nemen van maatregelen bij de afnemer. Er gold een maximale bijdrage van 30% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 1,0 mln. per aanvraag.

De call was zeer succesvol. Op de eerste dag werden 4 projecten ingediend met een subsidiebehoefte van € 3,9 mln. totaal, waarmee direct bijna het volledig beschikbare budget was uitgeput. Alle ingediende projecten konden door de deskundigencommissie worden beoordeeld. Deze projecten werden allen in één keer goedgekeurd en zijn inmiddels bijna allemaal beschikt.

### 3) Jaarprogrammering 2023

Het beschikbare budget voor deze collegeperiode is nagenoeg volledig weggezet. Er worden in 2023 daarom vooralsnog geen nieuwe openstellingen voorzien. Na de verkiezingen zal het resterende budget op dit thema door het nieuwe college worden geprogrammeerd. Wel wordt er gekeken of er via mogelijk vrij te vallen subsidie binnen Kansen voor West II nog kortlopende projecten kunnen worden gefinancierd. Deze projecten moeten uiterlijk 31/12/2023 volledig zijn afgerond.

### 4) Aansluiting bij inzet reguliere begrotingsmiddelen

In de PZH-begroting zijn voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving middelen geraamd in ambitie 3 (doel 3.2). Voor de volgende collegeperiode zijn er (nog) geen middelen geraamd. De openstelling van juni 2022 sluit goed aan bij beleidsprestatie 3.2.2 uit de begroting: het bevorderen van een duurzame verwarmingsvoorziening.

Binnen de huidige begroting zijn er deze collegeperiode procesmiddelen gereserveerd (circa € 0,8 - 1,0 mln.) voor het ondersteunen en versnellen van warmteprojecten in de voorbereiding. Dit zal de komende jaren leiden tot een continue stroom van (‘investeringsgerede’) projecten. Het werken met een zogenaamde pijplijn aan projecten (die steeds weer wordt gevoed met nieuwe initiatieven) zorgt ervoor dat we minder afhankelijk zijn van de voortgang van individuele projecten en makkelijk(er) kunnen schakelen als bepaalde projecten vertraging oplopen in de voorbereiding.

### 5) Inzet EFRO-middelen i.r.t. het bredere provinciale investeringsbeleid


Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.

Er ligt een directe koppeling met Europese en nationale fondsen en regelingen, waar de provincie geen directe zeggenschap over heeft, zoals het Nationaal Groeifonds (specifiek de goedgekeurde aanvraag NieuwWarmteNu!). Deze fondsen zijn bedoeld voor financiering van zeer omvangrijke projecten, zoals bijvoorbeeld de grootschalige opschaling van de warmtenetten. Kansen voor West III leent zich beter voor ondersteuning van de wat kleinere en meer innovatieve projecten.

In 2020 is de provincie samen met 9 gemeenten het ELENA-programma Duurzame Wijkwarmte gestart, waarmee voor 10 wijken EU-subsidie van de Europese Investeringsbank (EIB) is verkregen. Het programma subsidieert de voorbereidingskosten die gemaakt moeten worden om te komen tot verduurzaming van deze wijken. De voorwaarde die de EIB voor deze subsidie stelt is dat binnen drie jaar de investering ook daadwerkelijk moet plaatsvinden. Extra investeringsmiddelen vanuit Kansen voor West III kunnen er mede voor zorgen dat de projecten ook binnen deze termijn gerealiseerd zullen worden. Een aantal projecten die uit de openstelling van juni 2022 zijn gefinancierd maken ook onderdeel uit van het ELENA-programma.



Europa investeert in de toekomst. Deze publicatie en alle projecten komen tot stand met steun van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie.